

Äänestysaluejaon muuttaminen

Khall 22.05.2023 § 133

Valmistelija

hallintojohtaja Saarela Eija

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden pinta-alasta tai asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto.

Vaalilain 8 § 2 momentin mukaan valtuuston päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos se on tehty ja siitä on ilmoitettu Digi- ja väestötietovirastolle sen määräämällä tavalla viimeistään voimaantuloa edeltävän vuoden elokuussa.

Valtuuston päätöksellä muutettu äänestysaluejako on voimassa 1.1.2024 alkaen toimitettavissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä, jos valtuuston päätös on tehty ja siitä on ilmoitettu 31.8.2023 mennessä Digi- ja väestötietovirastolle (DVV). Ilmoitus asiasta tehdään Digi- ja väestötietovirastolle.

Äänestysalue määrittää äänestäjän vaalipäivän äänestyspaikan. Kun vaalien äänioikeusrekisteri perustetaan väestötietojärjestelmän tiedoista, äänioikeutetun äänestysalue määritellään hänen asuinrakennukselleen merkityn tiedon perusteella. Tämän perusteella määräytyy se, minkä äänestysalueen ja äänestyspaikan vaaliluetteloon henkilö lisätään, ts. missä hän voi vaalipäivänä äänestää.

Asunnottomien, laitoksissa asuvien ja ulkomailla vakinaisesti asuvien äänioikeutettujen äänestysalueen valtuusto määrää kunnan äänestysaluejaon muuttamista koskevassa päätöksessään erikseen.

DVV ohjeistaa äänestysaluejaon muutoksesta seuraavaa: Sujuvan ja virheettömän tiedonkulun varmistamiseksi tulisi vireillä olevasta äänestysaluejaon muutoksesta ilmoittaa hyvissä ajoin ennen vaalilain määräämää takarajaa.

Ilmoituksessa tulee olla:

- ote valtuuston pöytäkirjasta, josta päätös ilmenee
- ne kirjalliset selvitykset mahdollisine karttaliitteineen, joilla muutos on esitelty valtuuston päätöksen tekoa varten (voivat sisältyä em. otteeseen, jolloin ei ole tarvetta toimittaa erikseen)

Ilmoitukseen sisältyvissä asiakirjoissa tulee kaikissa tapauksissa olla yksilöitynä selkeästi mistä äänestysalueen jaotuksen muuttamisessa on asiallisesti kysymys. Ilmoituksesta on käytävä selkeästi ilmi, mitkä alueet liittyvät yhteen ja mitkä jakaantuvat, sillä äänestysalue rekisteröidään väestötietojärjestelmässä jokaisen yksittäisen rakennuksen tiedoksi.

Mikäli äänestysaluejaon muutoksessa on kysymys kahden tai useamman äänestysalueen yhdistämisestä, ilmoituksessa tulee olla:

- sanallinen selvitys
- taulukkomuotoinen selvitys muutoksesta
- aluejakopäätökseen mahdollisesti liitettävä yleisluontoinen karttapiirros.

Haapaveden kaupungissa edellisen kerran äänestysalueita on muutettu valtuuston päätöksellä 24.4.2017, jolloin äänestysalueet vähennettiin kahteen äänestysalueeseen, Alaranta ja Kirkonkylä, joissa vakiintuneet vaalipäivän äänestyspaikat ovat olleet kaupungintalo ja Mäkirinteen koulu. Ennakkoäänestys on jo usean vuoden ajan toteutettu kaupungintalolla. Viimevuosina Haapaveden kaupungin äänestysaktiivisuus on vaihdellut 49%-69% välillä.

Eduskuntavaalien 2023 vaalitehtäviin valitut vaalitautekunnat nostivat keskusteluun mahdollisen äänestysalueiden yhdistämisen yhdeksi alueeksi. Äänestysalueiden yhdistämistä puoltaa äänestysaktiivisuuden määrä, vaalitoimihenkilöiden saatavuus sekä toiminnalliset järjestelyt. Lisäksi Haapaveden käytössä on sähköinen vaaliluettelo, joka edellyttää riittäviä tietoteknisiä taitoja. Vaalitoimihenkilöiden saatavuudessa on myös ollut haasteita, joka on vaikeuttanut varsinaisen vaalipäivän toiminnallisia järjestelyjä.

Käytyjen keskustelujen pohjalta esityksenä on, että 001 Alarannan ja 002 Kirkonkylän äänestysalueet yhdistettäisiin yhdeksi äänestysalueeksi 001 Haapavesi.

Vanha äänestysalue	Uusi äänestysalue
001 Alaranta	001 Haapavesi
002 Kirkonkylä	
Vanha erityisryhmien äänestysalue	Uusi erityisryhmien äänestysalue
001 Alaranta	001 Haapavesi

Ennakkoäänestyspaikasta ja vaalipäivän äänestyspaikasta kaupunginhallitus tekee vaalikohtaiset päätökset oikeusministeriön ohjeistuksen mukaisesti.

Esityslistan liitteenä Digi- ja väestötietoviraston ohjeistus ja karttapiirros.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Hinno Kimmo

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että

- 1.1.2024 lukien Haapaveden kaupungissa on vain yksi äänestysalue eli 001 Haapavesi.
- 001 Haapavesi äänestysalueeseen yhdistetään äänestysalueet 001 Alaranta ja 002 Kirkonkylä.
- Äänioikeutetut, joita ei ole merkitty väestötietojärjestelmässä asuvaksi minkään kiinteistön kohdalle (esim. hoito- ym. laitoksissa asuvat sekä ns. ulkomaalaiset erityisryhmät) kuuluvat 001 Haapavesi äänestysalueeseen.

Päätös

1. Hyväksyttiin.
2. Hyväksyttiin.
3. Hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että

1. 1.1.2024 lukien Haapaveden kaupungissa on vain yksi äänestysalue eli 001 Haapavesi.
2. 001 Haapavesi äänestysalueeseen yhdistetään äänestysalueet 001 Alaranta ja 002 Kirkonkylä.
3. Äänioikeutetut, joita ei ole merkitty väestötietojärjestelmässä asuvaksi minkään kiinteistön kohdalle (esim. hoito- ym. laitoksissa asuvat sekä ns. ulkosuomalaiset erityisryhmät) kuuluvat 001 Haapavesi äänestysalueeseen.

Päätös

1. Hyväksyttiin.
2. Hyväksyttiin.
3. Hyväksyttiin.